

Ments lectores

VEUS DE CIÈNCIA Martí Domínguez

Editorial: Onada Benicarló, 2017
Pàgines: 272
Preu: 18 euros

DE LAS BACTERIAS A BACH

Daniel C. Dennet

Traducció: Marc Figueras
Editorial: Pasado & Presente Barcelona, 2017
Pàgines: 431
Preu: 35 euros

Martí Domínguez presenta lectures científiques / PROA

Libres

Una de les poques activitats que probablement sigui exclusivament humana és la lectura. Llegir es relaciona amb la creativitat perquè, si llegim, és que algú ho deu haver escrit, i escriure coses innovadores és sempre creatiu. Per això és molt més fàcil plagiar idees que innovar literàriament. A més, si llegim de manera crítica segur que ens venen idees noves, la qual cosa es relaciona directament amb la creativitat. I també va associat a abstracció, atès que l'escriptura és un sistema abstracte de representació lingüística. Un dels llibres que us suggereixo estimula a la lectura científica i l'altre explica d'on pot haver sorgit aquesta ment tan fantàstica que ens permet gaudir de la lectura.

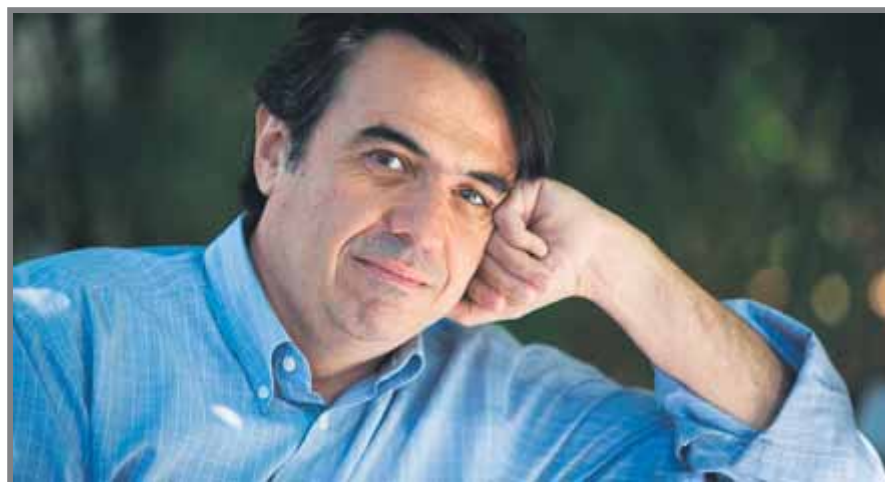
Incitar a la lectura

A finals de la dècada del 1950, el químic i novel·lista anglès Charles Percy Snow va impartir la conferència *Les dues cultures* (a partir de la qual posteriorment va escriure un llibre), que va tenir una difusió molt àmplia i va provocar, i en-

ternacional de Divulgació Científica Ciutat de Benicarló. Domínguez (escriptor, articulista, doctor en biologia, professor de periodisme i director de la revista *Mètode*) ens invita a descobrir un univers de lectures suggestives de ciència escrites per alguns dels grans científics que han demostrat que la relació entre ciències i humanitats es pot i s'ha de mantenir ben viva. Galileu, Darwin, Maxwell, Feynman, Einstein, Margulis, Dawkins i Gould són alguns dels noms que haurien de formar part del bagatge intel·lectual de qualsevol persona culta. Aquest llibre ofereix al lector un petit canó de lectures molt ben escollides, una porta d'accés a la bona literatura científica.

Una ment per incitar-nos a llegir

Per llegir i per gaudir i treure profit de la lectura cal una ment raonablement complexa, com la humana. "Per què hi ha ments?", es pregunta Daniel C. Dennet; i "com han arribat a aparèixer?" Aquestes són les dues preguntes que de

cara provoca, grans debats. Snow va argumentar que la ruptura entre les dues cultures de la societat moderna, la ciència i les humanitats, que es va gestar a l'edat mitjana, és un obstacle important per a la solució dels problemes mundials, i que és en part responsable del declivi de la qualitat de l'educació a escala mundial. En general, la major part d'escriptors actuals ignoren el món científic i la major part de persones de ciència són força àgrafes i tenen dificultats per transmetre de manera entenedora i amb estil propi la seva recerca.

Aquestes reflexions que esmento formen part de la introducció de *Veus de ciència. Incitacions a la lectura científica* un nou llibre de Martí Domínguez que ha estat guardonat amb el II Premi In-

forma brillant, motivadora i entenedora Dennet intenta respondre a *De las bacterias a Bach. La evolución de la mente*, un llibre destinat a convertir-se en referent de l'assaig científicofilosòfic. Dennet, un dels filòsofs de la ciència més destacats en l'àmbit de les ciències cognitives, ha fet destacades aportacions sobre la importància actual del darwinisme i el futur de la intel·ligència artificial. En aquest llibre analitza què ens acosta a la resta d'habitants de la Terra i què ens distingeix, i aprofundeix en els mecanismes que ens permeten reflexionar sobre la ment. Un llibre profund i alhora accessible d'un dels pensadors més importants, que ens ofereix una visió de la consciència humana des del punt de vista de l'evolució. *

'Solucionisme'

Fa poques setmanes, la revista *BioScience* va publicar l'article amb més autors que s'ha escrit mai, 15.372 científics de 184 països (entre els quals, qui signa aquesta columna): *World Scientists' Warning to Humanity: A Second Notice (Advertència a la humanitat dels científics del món: segon avis)*. És la continuació d'un altre que un grup de 1.700 científics fa fer l'any 1992, un manifest que enumerava els principals problemes que cal afrontar per mantenir una vida digna a la Terra i que deia, textualment: "Per evitar que es produeixi una mutilació irreparable del planeta i s'estengui la misèria, la humanitat ha de canviar radicalment la manera com gestiona el medi ambient i la vida que conté." 25 anys després, de tots els problemes que es denunciaven el 1992 només se n'ha resolt un, estabilitzar la capa d'ozó.

En aquest segon treball, d'accés lliure al web de la revista (doi.org/10.1093/biosci/bix125), es llança un nou toc d'alerta perquè cadascú examini el seu comportament individual en relació al desenvolupament sostenible i s'intenta generar un estat de pressió positiva i proactiva sobre els representants polítics perquè adoptin mesures de caràcter més global. Sense els granets de sorra aportats pels 7.500 milions d'habitants del planeta, difícilment es podran assolir els objectius necessaris per mantenir una vida digna a llarg termini.

Cal reconèixer, però, que no n'hi ha prou amb les dades i possibles solucions que aporta la ciència, ni amb les mesures polítiques per implementar-les. Ens calen, també, les humanitats, per la seva capacitat de reflexionar sobre la condició humana. En aquest context, el darrer treball de la filòsofa Marina Garcés, *Nova il·lustració radical* (Anagrama), que us recomano ben vivament per la seva claredat i profunditat, ens diu, ja al primer paràgraf del primer capítol: "Diuen, algunes veus, que estem en procés d'esgotament o d'extinció [...], potser no com a espècie, però sí com a civilització basada en el desenvolupament, el progrés i l'expansió."

Ens parla de la rendició del gènere humà per viure més dignament, com a conseqüència de l'analfabetisme il·lustrat que impregna la societat: pensem que ho sabem tot, però tanmateix tenim la sensació que no hi podem fer res. El saber reduït a oferir solucions concretes, que acceptem amb credulitat, un *solucionisme*, com l'anomena Garcés, "que ha perdut l'atribució de fer-nos millors, com a persones i com a societat". Sense un poderament individual crític –científic i humanístic–, aquest *Segon avis* serà, malauradament, tan poc efectiu com el primer. *